هیوا سەعید

ناڵەی بەفر
و
پشکۆی ئاگر

چاپـی یەکـــەم

کوردســـتان2007

- ناوی کتێب: نـاڵـەی بەفرو پشکۆی ئـاگر
- هیوا سەعید

- بابەت: کۆمەڵە شیعری 2005 ـ 2006
- تیراژ: 1000 دانە
- دیزاینی بەرگ: ئاگری
- شوێنی چاپ: چاپخانەی سیما ـ سلێمانی
- ساڵی چاپ: 2007
- لەبەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەکان

ژمارەی سپاردنی(26)ی ساڵی 2007 دراوەتێ .

کتێبفرۆشی سۆران

TEL: 2231420
soranbook@yahoo.com
هەولێر ـ بازاڕی کتێبفرۆشان ـ نزیك داد

بلاّوکراوەکانی کتێبفرۆشی سۆران
زنجیرەی ژمارە (76)

ئەم کتێبە دیارییێکە ..،
پێشکەشە بە خوێنەرانی ئازیزی زمان و نووسینی کوردی
بەپێکەنینەوەش دەڵێم: پێشکەشیشە
بەهاوڕێی هەردەم لەگەڵ بووم "خەم".

هیوا سەعید 2 0 0 7

ڕۆڵەکانم لەبیر مەکەن

(1)

ڕۆڵەکانم لەبیر مەکەن
ئێمە کوردین، کوردستانین
جۆباریکین لەمێژووی خوێن،
هەرچەند دژی خوێنستانین

لەباکوورمان، لەباشوورمان،

لەرۆژ هەلاَت، لەرۆژ ئاوا

بۆ ئازادی، چەپك چەپك

خونچە گوڵمان هەڵوەراوە.

5

★★★

(2)

رۆڵەکانم لەبیر مەکەن

نیشتیمانێك کوردستانە

لەکەوشەنرا بۆن سۆی لێ دێ .. #

بست بەبستی گۆرستانە ..!

بە سووری خوێن، سپی ئاشتی،

سەوزی بەهار، بەزەردی رۆژ

ئالاَی تێدا نەخشێنراوە

بۆ گشت ئێوەی نەوەی دوارۆژ

ئێوەش کاتێ کەگەورەبوون

شەهیدانمان لەبیرمەکەن ..

لادێ سووتان، کۆرپەی کوژراو

لەدایکانمان لەبیرمەکەن ..

6

بە یەکێتی لەمپەرێك بن،

لەبەردەمی رەقیبی کورد

کورد زمانی قەڵغانتان بێ

بۆ تورك و فرس، تەعریبی کورد.

★★★

(3)

کەگەورە بوون، ئاوی شیرین
شێلوو مەکەن لەکانی یەکان
ئاگاداربن، گابەردەکان
هەڵمەدێرن لەچیاکان

چونکە کاتێك، کە کوردستان
ئێرەو ئەوێی جێی شەڕگەبوون
کانی و گابەرد بۆ بەرگری
وەك پێشمەرگە پێشمەرگەبوون.

7

★★★

(4)

ڕۆڵەکانم شتێك ماوە
پێتان بڵێم: لەبیرمەکەن
کە نەورۆز هات، لەپێدەشت و
ترۆپکەکان ئاگر هەڵکەن

تا جەژنی کورد،
لەناو جەژنی گەلانی تر بشنێتەوە
تا ناوی کورد،
لەناو ناوی گەلانی تر نەسڕێتەوە.

10-1-2006
Hewler

کەوشەن: سنوور.

8

دایکی ون

(هاواری منداڵێکی بێ دایکە)

لەناو لانکی
وەرزی سپیمدا بۆ"لایەلایە"
ئەسرین دەڕێژم،
کەسێ پێم ناڵێ کۆرپەکەی دایە.

دەنگێ نابیستم بانگم کا بڵێ:
"جگەر گۆشەکەم".
لەناو تەمەنی
دایك ونیمدا تاڵی نۆشەکەم.

9

پەپوولەم ونە،
لەناو بەهاری تازە گوڵیمدا
ئەستێرەم ونە،
لەناو ئاسمانی شەونخوونیمدا

بەسەرهاتی من، بۆتە بێ نازی و تەنیا مانەوە
بۆتە گریانێك کەسێ شك نابەم بۆ دڵدانەوە

دایەپێم بڵێ: چیت جێهێڵاوە بۆ من یادگار بێ؟

کام زەمین ماچکەم،

جێ پێی هەنگاوی تۆی لێوە دیار بێ؟

ئاوێنەك نییە، ڕەنگ و ڕووخساری تۆ هەڵداتەوە

شانەیەك نییە، تاڵەمووی قژی تۆم بداتەوە.

20-5-2006
Hewler

10

چاوم مەیلی

گریان دەکا

کەخۆرەتاو ئاوا دەبێ ئاسمان ناخی پڕ شەو دەکا

چاوم مەیلی گریان دەکا.

کەتاریکی چاو هەڵدێنێ چاوی ئاشق بێ خەو دەکا

دڵم ڕوو لەسووتان دەکا.

★★★

کەباخ ڕەنگی زەرد هەڵگەڕا بەهار ڕوو لەنەمان دەکا

چاوم مەیلی گریان دەکا.

کەگوڵ پەڕەی لێ هەڵوەری سکاڵا لەخەزان دەکا

دڵم ڕوو لەسووتان دەکا.

11

کەخاك بەفری لێ دەکەوێ گوڵ ناوێرێ سەری دەرکا

چاوم مەیلی گریان دەکا.

کەدڵ ڕەنجی کێشا بۆ دڵ لێناگەڕێن بەری دەرکا

دڵم ڕوو لەسووتان دەکا.

★★★

کەئاشقێ ناکام دەبێ "ئاخ لەدەستی قەدەر دەکا"

چاوم مەیلی گریان دەکا.

کەخەم دڵێ داگیر دەکا رۆح ملکەچی سەفەر دەکا

دڵم ڕوو لەسووتان دەکا.

5-8-2005
Hewler

12

لەخۆبایی

مەبە هێندە ..

ڕۆژێ دادێ، تۆش وەکوو من

دڵت لەژێر پێی خەم ڕاخەی

لەتەماشای هیچ خەمۆکێ

وەڕس نەبی، چاو دانەخەی

گوێی بۆ بگری..،

لەئازاری کەخەم بەسەری دەهێنێ

بەسەرهاتی

وات لێ بکا، چاوەکانت بگرێنێ.

13

★★★

لەخۆبایی مەبە هێندە..،

شادیماڵی هیچ کەس نییە

کەخەمت بوو،

لەبۆ چارەی

ئەوسا مردنیش بەس نییە

بۆچی دووری لەو کەسانەی

کەوا خەفەت یەخەی گرتوون؟

چبکەن ئەوان بێ گوناهن

قەدەر خۆشی لێ ستاندوون!

گەر تۆش وەك وان،

وا ئاسمانی حەزەکانت دیلی تەم بێ

پەنا دەبەی بۆ بەر یەکێ

کەوا گۆشەگیری کەم بێ

14

دوور مەکەوە ..

دوور مەکەوە ..

گەر ئەو نەبێ، گەر ئەم نەبێ

کێ باوەشی بێ نەواکا ؟
شادی تۆراو بۆ کوێ بچێ ؟
ڕووی لەلای کام دڵنەواکا ؟

23-2-2005
Hewler

15

بۆ کیـژۆڵان

گوڵ هەر چۆن بێ ناوی گوڵە
کەگوڵیش بوو،
بۆنێك دەدا
گران و هەرزان گرنگ نییە
کڕیاری خۆی هەر پێی دەدا.

11-3-2006

16

وەرە مەڕۆ..

گەر تۆ بڕۆی جێم بهێڵی
ئەوسا من، دڵ بەچی خۆشکەم؟
لەپەرداخەی دەستی کام دڵ
شیلەی خۆشەویستی نۆشکەم؟

کاتی بەیان،
لەڕووخساری کام خۆرەتاو ڕابمێنم؟
ئێوارەکان دوور لەدەنگت
زمانی کام گوڵ بەدەنگ بێنم؟

وەرە مەڕۆ..،
خۆت لەچاوی ئەم سەفەرە بەدوور بگرە
بانەکەوێ، دەست بەبەژن و
بالأی گوڵی ڕوو سوور بگرە.

17

★★★

وەرە مەڕۆ..،
توخوا ئازیز کانی ژینم شێلوو مەکە
بۆ ووشکبوون وەکو پایز
درەختی ڕۆح تینوو مەکە

تۆ نازانی،

دڵی ناکام لەتەنیایی چۆن دەناڵێ

وەك باڵندەی ژێر بارانا

چۆن دەلەرزێ لەبێ حاڵی!

وەرە مەڕۆ..،

خۆت لەچاوی ئەم سەفەرە بەدوور بگرە

بانەکەوێ، دەست بەبەژن و

باڵای گوڵی ڕوو سوور بگرە.

11-6-2005
Hewler

18

دڵێکی شکاو

بەم بڕیارەی

کەتۆ دات بۆ جێ هێڵاْنم دڵم شکا..،

فرمێسکم ڕشت..،

بەفرمێسکم

چاوی خەفەت تینووی شکا.

★★★

19

دەستی ساردی

ئەم بڕیارە لەناکاوەت

شووشەی دڵمی ورد و خاش کرد،

ژینمی شێواند..

پەردەی لادا لەڕووی پایز

گوڵی هیوای

نەپشکووای لێم هەڵوەراند.

★★★

ئەم بڕیارە،

نامەی خەونی نەهاتە دی

پێ گەیاندم

دامیە دەستی بێ ئارامی،

نامیە ژێر پێی بێ ئاکامی،

لەهەڵسانا کەواندمی،

لەناو گەرمەی پێکەنینا

گەرووی گرتم گریاندمی.

20

★★★

ئەم بڕیارە لەناکاوەت

فووی لەمۆمی جوانی کردم،

لەئامێزی لاویەتیما

دەریهێنام پیری کردم

لەجەستەما بوو بەبرین،

بوو بەگریان،

لەبن پاڵی ئەم شەوانەی

لانەوێران تێیدا دەگرین.

★★★

بەم بڕیارە دڵم شکا..،

فرمێسکم ڕشت..،

بەفرمێسکم

چاوی خەفەت تینووی شکا

ئەوەی من بووم باڵندەك بووم،

بەدەستی تۆ باڵم شکا.

Hewler-2005

21

لاپەڕەی یاداشت

ڕۆژانی زوو،

لەسەرەتای لاویەتیما

لەدەروازەی

ئەڤینداری و سەرشێتیما:

گوڵێکی ئاڵ، ڕوومەت بەخاڵ

بۆ چاو خەون، بۆ سەر خەیاڵ

بۆنکردنی ئاواتم بوو،

خاك و ئاڵا و وڵاتم بوو!

22

بەڵام .. سەد ئاخ ..،

چیکەم دەستەی خەتاکەران!

لەپڕێكا پێكایان و هەڵیانوەران

ئەوەی ئێستاش پێی دەناڵم

لەسەر دڵم وەك گرێ یە

بۆن نەكردنی ئەو گوڵەیە

كە، تا مردن چاوم لێ یە.

14-2-2006
Hewler

23

نـاڵيـن

ئەی گوڵ چرۆی شەونم نەناس

ئەمشەویش وەك هەموو شەوێ

لەدووریتا،

گوڵی گریان لەچاوانما دەپشكووێ

دەگرییێم و لەگەڵ دڵی بریندارما

دەكولێمەوە..

دەسووتێم و لەگەڵ مۆمی

ژووری تارما دەتوێمەوە..

کەسێ نییە وەکوو من بێ، گریانی من،

شێوەی کەمە!

سووتانی من، زۆر نامۆیە

لەناو سووتانی سەردەما!

24

★★★

وێنەی ناڵەی ئەمشەو بۆ تۆ

ئەگەر کەوتە دەستی سبەی

تەنیا هەر خۆت خاوەنی بە

من دەمەوێ هەر خۆت بیبەی

تا ون نەبێ ناڵینی من،

لەئەلبۆمی دڵداریتا

شەونخوونیم،

لەیاد نەچێ، لەلاپەڕەی یادگاریتا

نەکەی دووربی،

لەدیوانی لەیل و زینی پڕ لەزاما

چون خۆم دوورنیم،

لەگریانی مەجنون و مەم لەناکاما.

Hewler-2005

25

سکالای دڵدارێکی ناکام

کە دەتزانی،

من لەدوای تۆ، قەد لەدەرگای دڵان نادەم،

وەك پەپوولەی باڵ شکاو وام،

به به‌هاری گوڵان ناگه‌م

بۆ..جێتهێشتم ؟
له پای دڵێك، كه هه‌رگیز په‌ی پێ نه‌بردووی
له شه‌وانی خه‌م بێ ئاگا و
گریه و ناڵه‌ی بۆ نه‌كردووی؟

بۆچی هێشتت!
وا ناكام و گرفتاربم خۆشه‌ویستم؟
كه ده‌تزانی،
من له‌دوای تۆ، كه‌سێكی تر ناپه‌رستم!

26

كه ده‌تزانی،
من له‌دوای تۆ، بێ خه‌م نابم ساته‌وه‌ختێ
بۆ سره‌وتن په‌نا نابه‌م
بۆ سێبه‌ری هیچ دره‌ختێ

بۆ..جێتهێشتم ؟
له‌بیابانی ژێر بڵێسه‌ی خۆره تاوا
بۆ خۆڵه‌مێش دوا یادگاری
سووتانم بێ له‌ئێستاوه؟

بۆچی هێشتت!
وا ناكام و گرفتاربم خۆشه‌ویستم؟
كه ده‌تزانی،
من له‌دوای تۆ، كه‌سێكی تر ناپه‌رستم!

13-9-2005

Hewler

27

شێتی

لەکاتێکدا کەدەزانم

"بریا"تا سەر بێ بەرهەمە

کەچی دەیکەم!

دڵنیاشم

هەتا مــردن بە دڵ هەمە!

25-8-2005

Hewler

28

چەند دەمەوێ..

چەند دەمەوێ،

کەئەم وەرزە بێ بەهارەم لێ بەسەرچێ،

خەون و خۆزگەی نەهاتە دیم

کۆتایی بێ ولەیاد بچێ

بەلأم .. چبکەم!

کوا دەسەڵات! کەنەتوانم، کەبۆم نەکرێ.

درەختێ بم، جارێکی تر

لقم لەنوێ گەڵا بگرێ؟

ئەی خەمی خۆزگە نەهاتووە دییەکەم

یەخەکەم بەردە

تاکەی ئاوا

من بەدیار تۆ، بناڵێنم ئا بەم دەردە؟

★★★

چەند دەمەوێ،

خۆم لە گۆشەی تاڵی ژینا جیاکەمەوە

لەپایزی ئیشقی یارە

دوور کەوتووەکەم دوورکەومەوە

بەڵام .. چبکەم!

کەئیشقی ئەو، ئاگرێکە لەگەڵمایە

بەهیچ ئاوێ ناکوژێتەوە!

دوایی نایە، لەدڵمایە

ئەی خەمی خۆزگە نەهاتووە دییەکەم

یەخەکەم بەردە

تاکەی ئاوا

من بەدیار تۆ، بناڵێنم ئا بەم دەردە؟

Hewler-2006

خـــــەم

لەخەمی دڵ چرۆی عومرم
کەوتۆتە ژێربارانی خەم
پیریش بەخەم خوێنی گەنجیم
دەخواتەوە بەهەموودەم

وەك ئەستێرە،
تاریکایی بەچاوانم وەنووساوە
هەموو ساتێك،
((ترسی مردن
چرای لەڕووم داگیرساوە))

دڵبرینم ...
برینیشم هەوێنێکە بۆ گریانم
ئاگرێکە لەسینەمدا
کڵپە دەدا بۆ سووتانم

هۆ ئاشقان سەرەمەرگەو هاواری من بۆ ئێوەیە
توخوا بڕۆن بەمەم بڵێن: مەمێـکی تر بەڕێوەیە.

10-8-2006
Hewler-le roji Yadi le dayk bunim nusrawe.

32

دیاری

گەر هەر چ جارێ
بۆ گەشت یا بۆ کار
ڕێم کەوتبێتە خاکی هەر شارێ

بیرکەوتنەوەی تۆ، بانگی بۆ داوم .
دیاریت بۆ بێنم
بەڵام .. چۆن بێنم ؟!
گڵێنەی چاوی لەچاو ڕژاوم

33

کە ئێستا دەستت فێرە دیاری
دەستێکی تر بێ!
هەستی جارانت، بەرانبەر بەمن

هەستێکی تر بێ!

بۆیە لەناچار، من هەموو جارێ

لەپای دیاریت گەلێ گریاوم

بۆ گەشت یا بۆ کار چووبمە هەر شارێ.

2-2-2005

Hewler

34

قنیـات

ئەو بەشەی هەمە پێی نا قایل نیم،

قنیات باشترە بەکونە کووخێ، #

نەك بەو تەلارەی بناغەی زبڵە

گەر ئەمڕۆش نەبێ، سبەی بڕووخێ.

13-4-2005

Hewler

قنيات: قەناعەت

كووخ: زنج: هۆدەیەك بەقوڕ و قامیش دروست كرابی.

35

لەپاشی تۆ

تۆ نازانی،

لەپاشی تۆ، چیم بەسەرهات

لەناو وەرزی

ونبوونی تۆ، من چیم لێهات

گەر لاپەڕەی ئەم ساتانەم هەڵدەیتەوە

لەهەموویاندا

تۆ ڕوو بەڕووی خەم دەبیەوە

لە پاشی تۆ،

تەم گەمارۆی كەناریان دام

تارماییەكان

لەناو خۆیان حەشاریان دام

36

بۆ هەر ڕێگەك هەنگاوم نا،

گەڕامەوە

بۆ هەر حەزێك چاوەنواڕبووم،

نووشتامەوە

★ ★ ★

وەك ئەستێرە، لەئاسمانی پڕ پەنهانی
تاریکاییی..، لەخۆی لوولدام هەتا توانی
هەموو شەوێك نامەی مەرگ و گرفتاری
وەك هەوری خەم بەسەر ڕوومدا دادەباری

وەك پەپوولە لەپایزی مەرگی دڵدا
لەزەمینی بێ بەهار و بەبێ گوڵدا
بەچەپۆكی خەزانەكان بێ ماچ كرام
لەناو بسكی ڕەشەباكان لەخاچ درام.

20-2-2006
Hewler

37

تامەزرۆیی

ئازیز دونیا بوو گەر تووشهاتی
لەهەر جێگایێ، لەهەر ڕێگایێ
سڵ مەكەوە لێم،
پێشكەشی ڕووم كە
نەرمە ئاورێ، شەرمە نیگایێ

دەستت هەڵبڕە لەزەینی كوێرم
وەك چۆن یەكەم جار دەستت هەڵبڕی
لێوت نەخش كە بەو جۆرە بزەی

که تەفرەت دام و دڵمت پێ کڕی.

★★★

38

من، ئێستاش بۆ تۆ
هەر ئەو هۆنراوەم
دەکەوتە سەما لەگەڵ ئاوازت
هەستی ناسکی هەمان شاعیرم
دەبوو بەنشێو لەڕێی هەورازت

ئەو"لایە لایەم" هەر لەبیر ماوە
کە گڕووت دەگرت وەکو مناڵێ
بێیە باوەشم بۆتی ببێژم
تا هۆش و خەفتن لەیەك دەئاڵێ

بۆیە دونیا بوو گەر تووشمهاتی
لەهەر چێگاێ، لەهەر ڕێگایێ
سڵ مەکەوە لێم،
من هەر ئەو کەسەم
لەگوڵی بەژنت بۆنت دەدایێ.

Hewler-nov-2005

39

خۆشەویستم

تاگوڵی سوورم
نەدا دەستت،
لەباخاندا بێ گوڵ تۆ بووی
تا نەبوومە خۆشەویستت

لەناخاندا بێ دڵ تۆ بووی

کەچی ئێستا نادیاری،
خۆت ونکردووە لەچاوانم
دوور کەوتنەوەت
کردۆتە گڕ، دەسووتێنی دڵ و گیانم.

خۆشەویستم:
لەناو وەرزی ونی ڕووتا دەرمبێنە

40

بگەڕێوە..،
وەکو جاران لەئامێزتا بملاوێنە

گەر سپێدەی ڕووی تۆ نەبێ
لەو تاریکییە دەکوژێمەوە
من لە دووریت،
ئۆقرە ناگرم، لەتەنیایی دەتوێمەوە.

★★★

خۆشەویستم:
من هەمیشە دیداری تۆ ئارەزوومە
بەدوای باڵات،
وەك ونبووێك
لەشەقامان هاتووچوومە

بۆ هاتنەوەت,
هەمووساتێ چاوەنواڕی دەمخواتەوە

فرمێسکی خەم،

بەرەو مەرگی بێ کۆتایی دەمباتەوە.

★★★

گەر دەزانی،

ئاشق بوونم تاوانێکە بەڕووخسارت

نامەیەکم بۆ بنێرە،

تا نەمردووم لەئازارت

ژیان بێ تۆ

وەکو ناخی پڕ برین و پڕ هاوارە

وەك درەختی بێ گەڵایە،

بێ بەهاری لەڕووی دیارە.

16-4-2006
Hewler

بەدبەختی

ئەوەی سەروەت چبێ نیمە

تەنیا دڵێك لەخەم پیرە

کەچی هەردەم سەر و کەللەم

لەتەلبەندی خەیاڵ گیرە.

3-10-2005
Hewler

43

پاش
گوڵی سوور

ئەمشەو بە دیار مۆمێکی کز
پەڕی تەمەن دەخوێنمەوە
بەخەمەوە،
دەیان یادی تاڵی ژینم دەدوێنمەوە
ئەو ساتانەی بەتەنیایی
لە تاریکی بەسەرم برد
ئەو تەمەنەی
کەڕۆژانێ بە ناکامی تێپەڕم کرد
پاش گوڵی سوور،
پاش ئەو گوڵەی مرد لەژێر پێی هەڵوەریندا
پاش دڵی دوور،
پاش ئەو دڵەی ناشتم لەناو ئێش و برینداا.

44

***

هیچ چرکەیەك من شك نابەم
تەمەن بێ خەم لێی ڕووابێ!

هیچ شوێنێ بەدی ناکەم

کەمێ خۆشی بەمن دابێ!

هەر شەقامێ لێم گوزەر کرد

لەڕووخساری خەمم دوواند!

هەر پەنایەك لێی دانیشتم

لەباوەشی فرمێسکم چاند!

پاش گوڵی سوور،

پاش ئەو گوڵەی مرد لەژێر پێی هەڵوەریندا

پاش دڵی دوور،

پاش ئەو دڵەی ناشتم لەناو ئێش و بریندا.

3-9-2005
Hewler

45

جێگری!

شەو فرمێسکم

نەخشی کێشا لەڕووخسارم

چاوەنواڕبووم،

خەم لابەرم بێتە دیارم

کەچی نەهات،

لەجێگەی ئەو، شیعرێکی تر

لەخۆی گرتم،

تا ژوانی خەمێکی تر.

12-9-2005
Hewler

46

ڕێم پێبدە ..

ڕێم پێبدە..، جارێکی تر
بۆ تەماشای ڕووت بێمەوە
تەمەن لای تۆ هەڵوەرێنم
هەتاکو سەر دەنێمەوە

ئاشقێکم چەندین ساڵە
ساتێ خۆشیم نەبینیوە..
نەهامەتی و خەمی دووریت
سەراپامیان داپۆشیوە..

جگە لەتۆ،
کەس ناتوانێ بۆ خەمی من دڵنەوابێ!
خۆرەتاوم تەنیا ئەتۆی،
کە تاریکیم پێ ئاوابێ!

47

★★★

ڕێم پێبدە..، جارێکی تر
شەپۆل بدەم بۆ کەنارتا
ڕێم پێبدە..، وەکو گوڵێك
بڕوێمەوە لە بەهارتا.

ئازیز جوانی هەر ئەڤینە،
مانا بەژین ببەخشێتن
با گشت خەڵکی پێیان وابێ
دێوانە و شەم کەوا شێتن.

جگە لەتۆ،
کەس ناتوانێ بۆ خەمی من دڵنەوابێ!
خۆرەتاوم تەنیا ئەتۆی،
کە تاریکیم پێ ئاوابێ!

26-10-2005
Hewler

48

پێم مەڵێن

پێم مەڵێن: تاکەی بۆ خۆسووتانت
لەژێر هەتاوی ئەودا دەوەستی
تاکەی دەتەوێ گوڵی هەڵوەریو
بکەی بەرووگە بۆ گوڵپەرستی!

49

چون من سەراپام بەستووی بەفرێکە
لەساردی ئەودا، جوێ نابێتەوە!
سەرما بردەڵەی تینووی هەتاوم
با گیانم تۆزێ گەرم بێتەوە

گوڵپەرستێك بم، لەودیو هەبوونیش
پەپوولانە بۆی گڕوو گاڵەم بێ..
جا چ دەبێ گەر گوڵ هەڵوەریو بێ
پەپوولانەش بۆی ناڵە ناڵەم بێ؟

توخوا لێم گەڕێن، چیتر پێم مەڵێن:
خۆت مەسووتێنە، با بتوێمەوە!
با پەرستگای من، هەر باخی زەرد بێ
بۆ هەڵوەریوان بچەمێمەوە!

Hewler-2005

50

دڵم مەلێکە

دڵم مەلیێکە، هەردەم زاریتی .
بە کوڵ بۆ کۆرپەی حەزی لەناوچووی
بۆ ڕووی بینایی ڕەش داگەڕاوی،
بۆ باڵی شکاو، بۆ لانەی تێکچووی

لەزاری نابی، ژیر نابێتەوە..
بۆ دڵدانەوەی کەس گوێ ناگرێ!
برینی سەختی خنکاوی خوێنە
چاری ناچاری بەکەس ناکرێ!

***

ئەگەر گەڵای ڕووم زەرد و زەبوونە
کوشتەی وەرزێکم لەخەم ڕەخساوە
چاوم لە دەستی دڵێکە هەردەم
ئەویش مەلیێکە باڵی شکاوە:

لەزاری نابی، ژیر نابێتەوە..،
بۆ دڵدانەوەی کەس گوێ ناگرێ!
برینی سەختی خنکاوی خوێنە
چاری ناچاری بەکەس ناکرێ!

19-7-2005
Hewler

www.dengekan.com
9/22/2007

★ ★ ★

لای ئەم و ئەو باسـم بکەی، پێـم پێکەنی، بڵێی شێتە

قەد پاشگەزنیم لەو بڕیـارەی، کەتا مـردن چـاوم لێتە

گەر تۆ دڵت کۆیلەی درە، چبکەم کـەوا من وانیمە؟!

هەردەم سەرم کۆیلەی دڵەدڵیش هەردەم هیوای پێتە.

★ ★ ★

53

بەسی یە ئیتر

بەسی یە ئیتر، دەبا دووریت ببڕێتەوە

گەڕانەوەت ئەشکی چاوم بسڕێتەوە

گەلێك سووتام، بەهەناسەی خەم ڕۆژانێ

خاکی ئیشقم چۆڵە چەشنی بیابانێ

تۆ بڕوانە، وەرزی ژینم پڕ زریانە

لەدووری تۆ، میوانی دڵ بەس گریانە

چرای چاوم لەچاوەڕێت کووژایەوە

تۆش هەر دووری، ئەم دووریەت نەبڕایەوە؟!

بەسی یە ئیتر، دەبا دووریت ببڕێتەوە

گەڕانـەوەت ئەشکی چاوم بسڕێتەوە.

★★★

54

وەرەوە لام ..

تاقە گوڵ بە لەباخمدا

ئارامم کە ..،

زام بنێژە لەناخمدا

لەڕووخسارم تەمی خەفەت بتۆرێنە

لەئاسمانی تاریکی دڵ، خۆر بڕوێنە.

گەلاّیەکم،

خەزان مایەی ئازارمە..

لەتۆ زیاتر

بەکێ بڵێم: بەهارمە؟!

گەر تۆ نەبی، من کێم هەیە دڵیارم بی؟!

بۆ شەپۆلی خۆشەویستیم کەنارم بی؟

بەسی یە ئیتر، دەبا دووریت ببڕێتەوە

گەڕانـەوەت ئەشکی چاوم بسڕێتەوە.

Hewler-2006

55

ڕەنگی ڕەش

ئەگەر دونیا لاپەڕەك با
ڕەنگم تێیدا بەش بەش دەكرد
بۆ هەموویان بەشم دەدا
تەنیا ڕەشم بێ بەش دەكرد.

25-3-2005
Hewler

بۆ ئەوەی ڕەخنە هەڵوێستم بەرنەداتەوە مەبەستم لەو جۆرە بیركردنەوەیەم بۆ ڕەنگی ڕەش تەنیا ئەوەیە،كە ڕەنگی ڕەش لای كوردەواری و زۆرینەی نەتەوەكان بە واتای خەم دێ بۆیە وام پیشانداوە و هیچی تر بەڵكو من خۆم بەپێچەوانەی ئەم بیركردنەوەیەم بەرانبەر بەمرۆڤە ڕەش پێستەكان.

56

بۆ خانمێكی لەخۆبایی

سەیر نەبێ لەلات خانم
كە ڕوو تووشی گەردیش دەبی
پەلك داری بێ ڕەگ نییە،
كەچی ڕۆژێك زەردیش دەبی

ئاسمان هەردەم یەك كەش نییە،
كە ساماڵ بوو، هەوریش دەبی

((جوانیش تا سەر بۆ کەس نییە)),

کە گەنجی بوو، پیریش دەبی.

19-10-2006

Hewler

57

مەڵێ .. چبکەم!

مەڵێ .. چبکەم!

کەوا هاژەی ڕووباری خەم کاست دەکا

بۆ نەمانت،

چبکەم کەخەم

لەلای مردن باست دەکا!

ئاخر گوڵم:

خەم لەتۆوە بەرەو لای من هەنگاو دەنێ،

فوو لەچرای ناخم دەکا،

هیوای ژینم لێ ڕاودەنێ.

58

★★★

هەرچەند دەکەم..

لەبەر خەمت،

ئازار لەمن زویر نابێ

بۆ ساتێکیش ڕەنگی شادی
لەڕووخسارما جێگیر نابێ!

کە چاوانم لێك دەنێم شەو
تەنیا بەخەم خەو دەبینم!
کە چاوانیش هەڵدێنم رۆژ
لەخەم زیاتــر هیچ نابینم!

24-1-2006
Hewler

59

گلەیی

من گلەیی ناکەم لەوەی
کەچەندین ساڵ لەبێ تۆیی
وەك (با) تەمەن،
گەنجی و جوانیم،
بەشەوگاری خەمدا ڕۆیی

بەس گلەیی ئەوەم لێتە
شیرینەکەم،
گیانی گیانان،
بۆچی هێشتت من واببمە

لۆمەی بن و سەری زمانان؟

2-8-2005
Hewler

60

گوڵی ژاکاو

خۆ دەزانم، ئێستا زەردە
باخچەی سەوزی دڵداریمان
هێندەی ڕووی تۆ
ووشك و خاوە
تابلۆی یاد و یاگاریمان

61

بەلاٚم منێك،
کە ڕۆژانێك
دڕکی دەورەم هەڵکەنیوی
لەگەڵ تۆدا خەمم خواردووە،
لەگەڵ مندا پێکەنیوی

چۆن شایانی ئەوە دەبم
بە کەنارما تێپەڕ بکەی
نەمپرسیت و نەمدوێنی،
خۆت وا لاڵ و وا کەڕ بکەی؟!

Hewler-2005

62

ئازیـــزان

ئەی ئازیزان:
گەلێ سەختە لەباوەشی تەنیاییدا
لەغەریبی، دوور لەئێوە،
لەگەڵ ناڵەی جووداییدا

ئاوێتەبوون لەگەڵ ژینی
بێ ئێوەدا بێ مانایە
پڕ لە وەرزی هەڵوەرینە،
بەهارێکی لێ هەڵنایە.

63

★★★

لەدووریتان، خەم لەمندا دەریایەکی بەبێ بنە

بالأم نوقمی چۆڵەوانی ئاسمانیشم لە تەم ونە

وەك دێوانەی ڕێ لێ ونبوو

پەشۆکاوی قووتی داوم،

تاسەبار و گرفتارم، لەبێ دەنگی خۆم ڕاماوم

شەو نییە، بۆتان بێدار نەبم

وێنەکانتان نەمسووتێنن

ڕۆژ نییە، لێرە بیرتان نەکەم

یادەکانتان نەمگرێنن

ئەم دوورییە بۆتە دەردێ بەرەو ئێشم دەکاتەوە

بۆتە برینێ لە سینەمدا خوێنی دڵم دەخواتەوە.

20-nov-2005

Baghdad

64

نێــــرگز

نێرگز ـ گوڵی

یەخەی وەرزی سەوز و دوور لەژینم

کاتێ ـ

لەئاوێنەی خەیاڵمدا تۆ دەبینم

بە دڵ ـ بۆنت دەکەم،

پرچی نەرمت دادەهێنم

به چاو. لەڕووخساری
پڕ بەهارت ڕادەمێنم
دەڵێم: ئاخۆ
کەی دەمگەیتێ و کەی دەتگەمێ؟
تا بۆ دیاری ئازیزەکەم
وەکو جاران تۆی بدەمێ.

Baghdad-2005

گوڵە نێرگز.

65

شیعرەکانم

شیعرەکانم سەدای دەنگی هاوارێکمن،
ئازارێکمن،
لەپیشانی من ئاوسن،
پێلن بەرەو کەنارێکمن

گەر چاوی کەس تێیان نەگا
بیبیلەکەی چاوی ئەون
گەر زمانی کەس باسیان نەکا
هەردەم لەسەر زمانی ئەون.

66

***

شیعرەکانم،

تەیر و تواری کێویلەش بن
کەوی ئەون #
بۆ بەرزایی چەند هەڵکشێن
هێندەش ڕووەو زەوی ئەون.

2-nov-2006
Hewler

کەوی: ماڵی.

67

مەرگی یار

لەدێرێکدا دەڵێم:" ئەو کەس: سازی ژێ پساوە
لەهەست و سۆز دابڕاو بێ،
فەرامۆشی ئەو کەسە کا
ئێش بۆ ڕاوی هەر لەڕاو بێ".

تەنیا لەبەر ئەوەش بوو"مەرگی یار" م نووسی.

ئەمجارەیان هەواڵی یار

دوا هەواڵی یەکجاریە

کۆچی سووری

بەرەو دووری

خاکی گوڵ و یادگارییە.

بارگەی پێچرای ئەم سەفەرەی تۆران نییە، دواییە

سەرنانەوەی لەناکاوە، جیابوونەوەی کۆتاییە.

توخوا وەرن، من بنێژن پێش ناشتنی ئەم ئازیزە

مانەوەی من، بێ مانایە لە پاشی ئەو, لەم پایزە.

★★★

ئەگەر دونیا بەبێ ئەو بێ چ ژینێکە.., چ مانێکە؟!

کام ئاسمانە، کام زەمینە، پەناگەی چ ناڵینێکە؟!

ئاخر دوای ئەو،

زویربوون و ئاشت بوونەوەم لەگەڵ کێ بێ؟

من سکاڵا لای کێ بکەم؟

خەم و خۆشیم، تێکەڵ کێ بێ؟

توخوا وەرن، من بنێژن پێش ناشتنی ئەم ئازیزە

مانەوەی من، بێ مانایە لە پاشی ئەو، لەم پایزە.

Hewler-2006

لەناو چـــوون!

ئاگر و قین بارانمکەن..،
پەڕ و پیتم بسووتێنن
گەنجینەی من، هەرچی هەیە
گوڵی هەستمە، بیژاکێنن!

70

سەنگەر بگرن لەچنینم،
نەخشی چنراو هەڵوەشێنن
بابنی بێ خوێن و حوبر،
پەنجە و قەڵەم تێك بشکێنن!

قرچ و بڕبوون
هەر لەخۆم دێ!
درێخی مەکەن، چی دڵ نووسمە .
قرچ و بڕکەن ..،
ئاوێنەکم،
شەق و شکان چارەنووسمە.

17-nov-2006
Hewler

71

تـازه ئيتر ...،

دوو گلێنەی ئەسرین خواردووین،
لەناو چاوی یەك گریانین
دوو فتیلەی ئاگر گرتووین،
لەژێر حوكمی یەك سووتانین
خۆمان نەبین
كێ دەبینێ ڕووی تینووە گوڵی ئێمە؟
خۆمان نەبین
كێ دەزانێ وێرانەیە دڵی ئێمە؟

تازە ئیتر..،
ئێمە هەردووك دەرگا لەڕوو داخراوین
سینەی ئێمە جێی حەسرەتە،
بۆ یەكتری هەتا ماوین.

72

***
لەئاسمانا دوو ئەستێرەین،
لەباوەشی تاریكدا
لەزەمینا دوو گوڵ خونچەین،
لەناو وەرزی هەڵوەریندا

لەخەمی یەك
تروسکایی ترازاوە لەڕووخسارمان
بۆ یەکتری
زەرد و کزی ئاڵۆزاوە لەبەهارمان.

تازە ئیتر..،
ئێمە هەردووك دەرگا لەڕوو داخراوین
سینەی ئێمە جێی حەسرەتە،
بۆ یەکتری هەتا ماوین.

Hewler-2006

73

دڵنیامە

دڵنیامە .. دڵنیامە
کە لەزاری هۆنراوەما
دەنگی هەنیسکم دەبیستی
لەگەڵ چاوی وشەکانما
کۆڕی گریان دادەبەستی

ئەو ئازارەی لەخەمی تۆ
من دەیچێژم، تۆش دەیچێژی
ئەو گۆرانییەی بۆ دووری تۆ
من دەیبێژم، تۆش دەیبێژی.

★★★

74

دڵنیامە .. دڵنیامە

کە بەسەیری هۆنراوەما

ڕەنگی خەم و گریانی من،

لاپەڕەی ڕووت دەشێوێنێ

وەك لاپەڕەی بێ گیانی من

ئەو ئازارەی لەخەمی تۆ

من دەیچێژم، تۆش دەیچێژی

ئەو گۆرانییەی بۆ دووری تۆ

من دەیبێژم، تۆش دەیبێژی.

Hewler-2005

75

سالآنێکە..

سالآنێکە..، زامەکانم بەئازارن

چاوەکانم

هەور ئاسا گریەبارن

دوور لە مەلی هیواکانم دەنالێنم

هۆنراوەی خەم،

لەهەناسەم دەئاڵێنم

بەبێ خەندە و پێکەنینە لێوەکانم..

بێ ئارامە دڵ،

لەداخی خەمەکانم..

لەوێرانی خاکی ئیشقی بێ بەهارم

ووشکانییە

ناخی تینووی پڕ هاوارم.

★★★

76

سالآنێکە..، لەو خەزانە بەبرینە

وەك درەختێ

گەلآی عومرم لەوەرینە..

تاریکایی شەو لەخۆیدا نوقم کردووم

ڕۆشنایی

بۆ ساتێکیش نادا لەڕووم

چاوێ نییە،

بیگرییێنی رووی پڕ تەمم

دڵێ نییە،

بیسووتێنێ پشکۆی خەمم

تەنیا و بێکەس

کووچە کووچە دەخولێمەوە..

بەسەرهاتی ناکامی خۆم دەڵێمەوە.

22-4-2005
Hewler

77

خەون دیدەی

خەوانی شەو

خەون دیدەی خەوانی شەو:

هەرچیت بینی پێم لەخەوتا

مەیدرکێنە لای ئەم و ئەو.

78

★★★

ئەوانەی تۆ

کەپێتوایە

شیکەرەوەی خەونی گەشتن

خەوننامەی خەونی تۆنین

بەختنامەی بەختی ڕەشتن

گەر بتوانن لە دەستیان دێ

خۆ هەر واشە بێ پێشبینی

لەخەویشدا ڕێت لێ بگرن،

تا خەونیشم پێ نەبینی!

14-12-2006
Hewler

79

خـەمت

چاو شۆڕی خەمی هەموو دونیا بم
چاو شۆڕی خەمت
نەبوویمە هیچ کات

چیم پێ نەدابێ
هەموو گریانێك
فرمێسکی گەشم کردووە بەخەلاّت.

Hewler-2006

80

ئەو گۆرانییەی
بۆ ئاوێنەم گووت

هیچم نەدی..،
هەتا ژیام لەڕۆشنایی دابڕاو بووم
شەوگاری تار لێم نەبۆوە..،
من هەمیشە بیٚ هەتاو بووم

تەمەنم زوو بەرەو سەر چوو
کاروانی گەنج، جێمی هێلاٚ..
لۆچی پیری و قژی سپیم
سەر و ڕووخسارمیان کێلاٚ..

ئاهی حەسرەت هەڵدەکێشم
بۆ ئێستاکەم، بۆ ڕابردووم

بۆ ئەو ژینەی لەهەر شوێنی
خۆشی لێی با، من لێی نەبووم

تەنیا لەبەر ئەوەی
چبوو -
من ئاشق بووم .. من ئاشق بووم

کاسە ژاری دەستی گەلێك
خەمم نۆشی هەتا ئەمڕۆ
بۆ هەر خەمێك
چاوەکانم
بەفرمێسك کەوتنە ڕۆ ڕۆ

دەمگووت: قەینا، هەر دێ خۆشی

ئاورِم لێ بداتەوە

دەستی گیرکا لەپەردەی خەم

لەسەر دڵم هەڵداتەوە

بەڵام .. کەچی قەد وانەبوو،

جارێك نەیبیست هاواری من،

سەری نەدا لە وڵاتی

سارد و بەبێ بەهاری من

تەنیا لەبەر ئەوەی

چبوو .

من ئاشق بووم .. من ئاشق بووم.

18-5-2005
Hewler

بۆ ئـەنفـــــال

ئەگەر مێژووم
بەقیژەی ژن و
زیرەی زارۆیان ڕازاوەیە ..!

ئەگەر کەلەپووری نیشتیمانم؛
شا بسکی قووتکراوی
کیژۆلأن و
کاسە سەری دۆزراوەیە ..!

84

پێم شەرم نییە،
چونکە کوردم!
پێم شەرم نییە، چونکە بەمندالّی
لەناو بازنەی ئەم جیهانە
لەکاتێکدا
ئەولام مندالّ..ئەولام مندالّ
تەنیا من بووم لەبن گوێچکەم
لەحیاتی (بانگ) #
هاواریان کرد ئەنفال..ئەنفال !!

18-8-2006
Hewler

بانگ دان: نەریتێکە لەبن گوێچکەی منداڵان.

85

هیــوا

نیشتیمانم کۆرەش بکەن
هەر دەبینێ سبەی دەستی
تەل و سیمی چوار بەرەکی
پس پسی یەك بەرە بکا

نیشتیمانم کەڕیش بکەن
هەر دەبیستێ سبەی زمانی
حەپەی گۆڕ و دێرە سەگی
دەورەی، چەغە هەرە بکا.

Hewler-2006

86

سەگە ڕەش

دە هەستنەوە .. جارێکی تر

دایکانی کورد، باوکانی کورد

جوامێران و

گەردن کێل و جوانانی کورد

دە هەستنەوە .. بۆ بینینی

سەگە ڕەشەی عۆجە و تکریت،

ئاوەگڵ و ژەهری مێژوو

مێژووی کوشتن ..!

قەپ لێدانی هێسك و بەدەن،

خوێنی گەورە و بچووك مژتن..!

★★★

دە هەستنەوە..،

وا ئەو سەگەی لە(هەڵەبجە)

زارۆی سووتاند بەلیکی دەم،

چەشنی کوورە

لەبیابانی (نوگرە سەلمان)

بەخوێنی کورد کەڵبەی سوورە

وا ئەمرۆکە

پەت بەمل وپەل بەستراوە

تا سەیری کەن..!!

تا چەندین جار پێتان حەپی یە

سەد ئەوەندە چەغەی لێ کەن.

30-12-2006
Hewler

(سەگە ڕەش = سەدام) بۆ شەهیدان نووسراوە

لەکاتی لەسێدارەدانی سەدام .

88

پێشمەرگە

لەتێکۆشانت ئەوە فێربووم

نەرمە خاك و

خاکی بەردین

هەرکام لەوان کوردستان بێ

خۆشم بووی و خۆشی بووێم

هەرکام لەوان

هەتیوانی لێ نشین بێ

بۆی دانەوێم..،

ببمە خۆری شەو شکێنیان

بەتاریکیان داهەڵگەڕێم.

12-6-2005
Hewler

89

شەهیـد

ژیان یەکێ مردوو ناکا

کە نیشتیمان هەناسەی بێ

ڕێبواری ڕێی ئازادی بێ

خەبات کردن پێناسەی بێ.

11-7-2005
Hewler

چونکە کوردبووین

تا بستێکمان بەهەتاو کرد

دەیان دڵۆپ خوێنمان ڕژا..

تا باخێکمان بەبەهار کرد

دەیان گوڵمان مەرگی پژا..#

تا منالێکمان بەلاو گەیاند

دەیان منالمان لێ لەبەرچوو..

تا لاوێکمان بەپیاو گەیاند

دەیان لاومان لێ لەناوچوو..

چونکە کوردبووین..چونکە کوردبووین!

★★★

تا گوندێکمان بوژاندەوە

دەیان گوندمان سووتێندرا..

تا لقێكمان ڕاستكردەوە

دەیان ڕەگمان هەڵكێشرا..

تا شەهێدێكمان لەگۆڕ ناشت

دەیا شەهید هەواڵی هات..

تا چاوێكمان ژیر كردەوە

دەیان چاومان گریانی هات.

چونكە كوردبووین..چونكە كوردبووین!

6-nov-2006

Hewler

پژا: پشكووا.

92

بۆ عەبدولهادی دەڕاجی

(شیعرنامە)

دەمامكت لەڕووش لانەدابا

خۆ هەر ئاشكرابوو،

تۆ شاگردی شیر وەشێن و

دەمی شیر دەم بەخەردەلی

تۆ دامەنی دشداشەکی
بەخوێن بووی براکەت و
شەڕ خوێنی هەمان شەڕگەی
(الفتنه وقع الجمل) ی #

93

***

ئاشکرابوو تۆ(هادی) نی،
چونکە (هادی)# ئەو کەسەیە:
پێت بڵێ سەگ
کە ناو چۆکت پڕ گووسەیە

لەبراگەلیت حاشابکا،
تا وەکو تۆ، واپیس نەبێ
لەناو دڕك و زەردەلاَنتان
بۆ گەلی کورد گوڵ بچینێ

کە تاهەتا
بە(نا هادی) وەك جەنابت
نەخۆی نە گوڵ قەد سیس نەبێ.

***

94

پاشگەز بەوە لەوەی گوتت:
"کورد لای ئێمە هیچ ناهێنێ"
تۆ خۆت نیوەت کەوتۆتە بن ئالاَو

ئەم چوار ڕەنگە تۆخەی

پاشگەز بەوە لەوەی خواردت:
"کەرکوك وەکو عەممارەیە"
تۆ خۆت ئێستا سووچێك نییە
پشتی پێدەی بڵێی: ئۆخەی

ئەم شورەیە بەتۆ ناشکێ..،
ئەم کۆرپەت پێ بێ باب ناکرێ
ئەمجارەیان
بە(جامع المعاجم)ی زمانەکەشت
دڵنیابە..دڵنیابە،
کەرکوك هەرگیز ئیعراب ناکرێ.

95

★★★

ئەمجارەیان کورد لەکەرکوك جارێ لەدایك بوون دەدا
لەبناری بەژنی حەمرین تەرمی تەعریب گۆڕنێژ دەکا
بۆ ئەو لووتکەی ساڵەهایە بێ ئالأیە, ئالأ دەبا
لەبەردەمی بابە گوڕ گوڕ بۆ (صلاە الفتح) نوێژ دەکا.

6-12-2006
Hewler

(الفتنە وقع الجمل): ناونیشانی ئەو شەڕ و کوشتارەیە
کە، لەپـاش کوژرانی عوسمانی کوڕی عەفان لەنێـوان
لایەنـگرانی عەلی کـوڕی تـالـب و عـائیشەی خێزانی
پێغەمبەر د.خ ڕوویدا.

(هادی): مەبەستم لەهـــادی عەلەوییە، نووســەرێکی عێـــراقییە حاشـــای لەعەرەبایەتی خۆی کرد لەبەر هەڵەبجە.

96

مافی مرۆڤـ

لەم جیهانە گەر دەستارێك
هیچ نەکا و بەس زمان ببزوێ
بۆ کوتانی جولەکەکان،
مافی مرۆڤـ بەئاگایە

بۆ کوردیش، کە ساڵەهایە..
بەچوار دەستارِ وا دەکووترێ
مافی مرۆڤـ،
دەڵێی نووستووی بن گوێی گایە.

Kirkuk
10-12-2006

97

بەرەو ڕوون

من دەمەوێ .. ئەمجارەیان
لەئاوێنەك سەیری خۆم كەم.
من وەكو خۆی پیشان بدا
تا باوەڕ بەبوونی خۆم كەم

98

تا بزانم، كە من هەم و..
بەبێ بالاْ و بێ لانە نیم
لەو زەمینەی كە من تێیدام
بەبێ ئالاْ و بیگانە نیم
تا تێبگەم..،
تا پێبگەم لەو ولاْتەی كە ولاْتمە
ئەو ئاواتەم بۆ بێتە دی
كە دەمێكە، من ئاواتمە.
بالْندەك بم، لەئاسمانێ
كە هی خۆم بێ و هیچ نێتە ڕێم.
گەر ئارەزووی فڕینم كرد
ترسم نەبێ بالْ سوور بكرێم
ئەو سروودەی كەپێناسەی
بوونم دەكا, ئەو پێتە گوێم
ئەو سنوورەی كەشایانی

بوونم دەکا، بەس لەو بدوێم.

99

★★★

من دەمەوێ .. ئەمجارەیان
لەئاوێنەك سەیری خۆم کەم.
من وەکو خۆی پێشان بدا
تا باوەڕ بەبوونی خۆم کەم:

هێند دەستخەرۆی گومان نەبم
لەبوونی خۆم یاخود من نیم
ئەو نهێنی یە ئاشکرا بێ
کە نازانم، من هەم یا نیم!

Hewler-2006

100

ئێمە کوردین..

ئێمە کوردین..ئێمە کوردین
بەرگی خەبات داناکەنین..

باکوور، باشوور، ڕۆژهەڵاتمان،
ڕۆژئاوامان پێکڕا جوانە
شارمان، دێمان هەمووی دەنگی:
بژی کورد و کوردستانە..

نەخشە و ئاڵا، کورد زمانمان
شیرینترن لەگیانمان
دەشت و چیا، باخ و گوڵمان
بۆندارترن لەهەبوونمان.

★★★

ئێمە کوردین..ئێمە کوردین
بەرگی خەبات داناکەنین..

شانازییە پیشمەرگە بوون
بۆ ئازادی، بۆ سەربەخۆ
هیوای گەلە ژینی شادی
لەگشت لاوە بۆ تاك و كۆ.

ئاشتی پەیژەی سەرکەوتن بێ
پێ هەڵدێنین تا سەرکەوتن
زانست هێمای پێشکەوتن بێ
هێمامانە، تا پێشکەوتن.

12-2-2006
Hewler

بۆ شوانەی سەید قادر

برام شوانە:

هۆ باڵندە باڵ سوورەکەی ڕۆژهەڵاتم

هۆ گوڵاڵەی تازە هەڵچووی

خاك و خۆڵی مەهابادم

ئەو دڵۆپەی

لەتۆ تکاو داچۆڕایە خوێناوی کورد

دلۆپێکی قەتیسە هەر،

ووشك نابێ لەچاوی کورد.

★★★

وانەزانی، کە تۆ مردووی

تۆ نەمری، تۆ نەمردووی

هاوارێکی..، تازە ڕابووی

لەناو دەمی کوردستانا

ئاگرێکی..، تازە هەڵبووی

بۆ سووتانی دوژمنانا

کپ نابیەوە..ناکوژێیتەوە..

هەرچی چیا و دەشتی تۆیە

بەپێوەیە ..،

بەرەو پیرت بەڕێوەیە، پشتی تۆیە

★★★

برام شوانە:

ئەوەی کە من بۆت دەنووسم

شیعر نییە خۆشەویستم

گریان نییە، چۆن بۆ "نەمر"

شین و شیوەن داببەستم؟!

104

مۆژدەجارە:

"ئەوەی خاکمان

لەخوێنی خۆ، دەگەوزێنی

لەچوار لاوە، بۆ خنکانمان

لافاوی سوور هەڵدەستێنێ"

خاترجەم بە،

نەورۆزێك دێ

لەتۆڵەی تۆ و سەدی دوێنێ

خوێناوی کورد ببێتە کاوەو

کورد خۆرەکان..، بخنکێنێ.

6-1-2006
Hewler

ئەو جوامێرەی لەشاری مەهاباد شەهیدکرا.

خاترجەم: دڵنیا.

105

بەڵێـــن بێ

گەر ئەمجارە

ئاوێنەی دڵ تۆم پیشاندا، دەیشکێنم

ژوانی تۆ بەهەشتیش بێ

ڕێی بۆ نابڕم تابمێنم

بێ هۆشی بوو کە ڕۆژگارێ

بێباك لەخۆم بۆت دەسووتام

پەشیمانم لەوەی کردم،

شایان نەبووی بۆت دەگریام

گەلێ جاران

لەرێی تۆدا خونچەی حەزم لێ هەڵوەرا

خەزان هاتوو رێی پێ گرتم،

بەسەرتاپامدا هەلگەڕا

106

تۆش هەر مەستی ویستی خۆتبووی

بەدەوریدا دەخولایتەوە

دەبووییە بەفری خۆرێکی تر،

بەتیشکی ئەو دەتوایەوە.

بەڵێن بێ،

بەڵێن بێ جارێکی تر بۆت نەسووتێم

بەڵێن بێ،

بەڵێن بێ جارێکی تر بۆت نەگرییێم.

***

ئێستا ئەگەر

دەست بەرداری ئەڤینتم بێ خەتامە

باوەڕناکەم بەو نیگایەی
وا پیشاندەی لەدڵتامە
زۆر مەحاڵە.. جارێکی تر
بۆ دیدارت ئێشك بگرم

تۆ لەحاڵی من نەپرسی
منیش بۆ تۆ، بژی وبمرم!

★★★

دەڕۆم ئیتر،
تا دەگەومە تروسکایی هیواکانم
لانەی تاریك جێ دەهێڵم،
بۆ لاپەڕەی یادەکانم.
دەبێ ئیتر
شیلەی لێوی سپێدەکان بخۆمەوە
بەسەرهات وچیرۆکی دڵ
بەتیشکی خۆر بنووسمەوە.

بەڵێن بێ،
بەڵێن بێ جارێکی تر بۆت نەسووتێم
بەڵێن بێ،
بەڵێن بێ جارێکی تر بۆت نەگرییێم.
Koya-9-6-2006

خەڵەتاو بووم..

خەڵەتاو بووم..، کە وامزانی
لەمن زیاتر نابی ڕازی
مێوانی تۆ،
گەر من نەبم
خۆت دوور دەگری لەپێشوازی.

9-6-2006
Hewler

109

هەر دەبێ بگری!

هەر دەبێ بگری..،
بۆ ئەوەی تۆیان هەرزان فرۆش کرد
کاسەی کچینی پڕ ئارەزووتیان
بەتاڵ و بۆش کرد.

هەر دەبێ بگری..،
بۆ خامەی نەخش و پەڕی ژاکاوت
بۆ لێوی دوێنێ و بزەی فەوتاوت

بۆ ئەو گەنجینەی کە سەنگ بوو هەتبوو
بۆ ئەو جوانییەی لەڕووتا ڕەتبوو.

★★★

هەر دەبێ بگری..،
تەمەنی ماوت لەگریان پڕکەی
لەشت تێکەڵی وەرزی مردنکەی،
لەزریان سڕکەی.

یەخەی کەس مەگرە،
مەڵێ: ئەوانەی بەهەرزانیان دام
دڵیان چەپەڵ بوو،
ڤینی تێ زابوو،#
کەوتمە بەر ڕێژنەی مەرامی ڕەشیان
چونکە هەر خۆتبووی
هەموو کات و سات
لەهەڵکشین بووی بەرەو باوەشیان.

4-7-2006
Hewler

ڤین: ڕق.

بەسەرچوون

ئەگەر ئەڤین دەریاش بێ!
نە من ئەو پێلە ماوم

نە تۆش ئەو کەنار ماوی #

ئەگەر ئەڤین باخیش بێ!

نە من ئەو گوڵە ماوم

نە تۆش ئەو بەهار ماوی.

13-8-2006

Hewler

پێل: شەپۆل.

112

بووك و زاوا

(پیرۆزبایی)

پیرۆزبێ ڕۆژی بەیەك شادبوونتان،

ڕۆژی ناسین و بەهاوسەر بوونتان

پیرۆزبێ لێتان، پیرۆزبێ لێتان،

داگیرساندنی مۆمی تەمەنتان.

★ ★ ★

پیرۆزبێ نامەی بەختی مێوانتان،

بەڵێنی ڕاست و پاکی نێوانتان

پیرۆزبێ لێتان، پیرۆزبێ لێتان،

ئەڵقەی زێڕینی پەنجەی زێڕینتان.

★ ★ ★

پیرۆزبێ لەبووك، پیرۆز لەزاوا

بەهاری تازەو بەگوڵ ڕازاوە.

113

★ ★ ★

پیرۆزبێ نیگای پڕنازی چاوتان،

ئەم بزە جوانەی وا لەسەر لێوتان

پیرۆزبێ لێتان، پیرۆزبێ لێتان،

بەزم و ئاهەنگی زاوا و بووکیتان.

★ ★ ★

پیرۆزبێ ژینی تازە و نوێتان،

ژینی خۆشبەختی و کامەرانیتان

پیرۆزبێ لێتان، پیرۆزبێ لێتان،

کەژاوەی شادی و بەختەوەریتان.

★ ★ ★

پیرۆزبێ لەبووك، پیرۆز لەزاوا

بەهاری تازەو بەگوڵ ڕازاوە.

Hewler-2006

114

بۆ شۆخێکی شار

تۆزێ لەچکەکەت لادە،

ڕەنجی چاو بەبا مەدە..

ئەو ڕووەی چاو بۆی وێڵە
والأیکە..، حەشار مەدە

بەدبین نیمە مەترسە،
دڵنیابە..دڵنیا
تەنیا پرسیاری ڕووتم،
پرسیاری ڕووتە تەنیا
★★★

115

هێندە ڕێگەم پێ مەبڕە،
دەمێکە بەدوات کەوتووم
دەمەوێ ڕووت ببینم، مەرەق دڵی خواردووم

بابزانم، جوانی ڕووت گیانە لەکێ دەکا
چونکە بەژن و باڵای تۆ
لەیاری پێشووم دەکا!

ئەو یارەی ڕووی وەك گوڵ بوو
بەلأم..گوڵی کەمێ ئاڵ
کەخوا تێیدا چنیبوو بۆ سووتانم وردە خاڵ!

ئەگەر ڕووی تۆش وەك ئەوە
دڵنیام کە..تا زووە
با نەسووتێم بەو ڕووەی نیوەی عومرم پێ چووە.

9-nov-2006
Hewler

116

★ ★ ★

پێش خاڵی تۆ، چەندینساڵان

جوانی خۆم ناشت لەڕێی خاڵان

کەچی خـــاڵیش بوون بەپشکۆ

لەچـوار چێـــوەی دڵـم ئاڵان.

★ ★ ★

117

تۆ وابکە ..،

کە سێبەری درەختێك بی،

لەسەر ڕێگەی ماندووبوونم

شیلەی لێوی کانییێك بی،

لەلێواری تێنووبوونم

تا خۆشاوی خۆشەویستیت
داچۆڕێنمە ناوخوێنمەوە..
نەرمە نەرمە داتپڕژێنمە
سەر ئێسقان و بن پێستمەوە..

118

***

تاکو نەڵێم:"ئاسمانێك بووم،
هەور جوانی لێ تۆراندم
باخی دڵی زەمینێك بووم،
پایز گوڵی لێ وەراندم"

تاکو نەلێم:
"چوومە ژوانی
ئێوارەیەك بەجێی هێشتم،
لەبناری تاریکی شەو
وەك زەردەپەڕ باڵای ناشتم"

ئەستێرەکی گەشاوەبە،
تا سپێدەش تۆی خۆشبووێ..
بەهارێکی ڕازاوەبە،
تا بارانیش تۆی خۆشبووێ..

119

***

تۆ وابکە.،. لەلاپەڕە
خەماوییەکان نەتناسمەوە..

لەگەڵ هاژەی هیچ ڕووبارێك
تورەبوونت نەبیستمەوە ..

داستانێك بی،
خۆشەویستی
نەفرەت نەكا لەهەبوونت
كوژانەوە، قەد نەبێتە
بەسەرهاتی ئاوابوونت.

Hewler-2006

120

لەدەرگە دان

كچی سروشت،
دەستكردی خوا،
چەند لەجوانی لێ وەشاوی .

هێندە لەنێو جوانیت ونم،

بەسەرسام و سەر سوڕماوی.

121

★★★

وەك كازێوەو دەمی زەرد بوون

بەڵگە نامەی "جوانی تاكە" ـ

كە ڕوومەتت وەك خۆر هەڵبوون،

پڕشنگ جاڕ و وا ڕووناكە

كەلێوانت ـ ڕەنگێكی تر ناشێ بۆیان،

وەكو خۆیان

كەچاوانت ـ مەگەر بەس خۆت

پێناسەكت هەبێ بۆیان!

★★★

شەوگارێكە،

لەئاسمانا، تۆ تروسكەی كامەرانی

ڕۆژگارێكە،

لەزەمینما، تۆ ڕووپۆشی نیگەرانی

122

بۆیە هاتووم لەدەرگەت دەم

وشە چبێ، ئێرەو ئەوێی ـ

بۆ نەگەڕێم، بۆت نەنووسم

تەنیا بڵێم: خۆشم دەوێی.

★★★

خۆشم دەوێی، بەقەد باخ و

بەقەد گوڵی نەوبەهارا

خۆشم دەوێی، بەقەد شاخ و

بەقەد شنەبای کۆسارا

خۆشم دەوێی، بەقەد جەنگەڵ #

بەقەد سیمای دارو بارا

خۆشم دەوێی،

بەقەد شەپەی شەپۆڵەکان بۆ کەنارا.

Hewler-2005

جەنگەڵ: دارستانی چڕ.

شەوێك دیارکە بۆ ڕاموسان

تاشەرم و شێ لەڕوو لاچن

ئاگری ناخمان بکوژێننەوە

ئەو لێوانەی وەفدی ماچن.

پەنام بدە..

ئەو دڵەی کە بۆ تۆ شێتە، مەیڕەنجێنە
ئەو چاوەی کە تینووی ڕووتە، مەیگرێنە
کەنازانی خەم بۆ ئاشق چەند بەئێشە
لەخاکێکدا ئاشق لێی بێ، خەم مەچێنە.

پەنام بدە، خامە نەخشی خەیاڵم تۆی
پەنام بدە، هیوا بەخشی ژیانم تۆی.

★★★

دڵ ڕەق مەبە، لانەی حەزم وێران مەکە
بۆم خەم مەبە، چاوم دیلی گریان مەکە
کەنازانی گڕی ئەشق چ گڕێکە
بێباك مەبە، من قوربانی سووتان مەکە.

پەنام بدە، خامە نەخشی خەیاڵم تۆی
پەنام بدە، هیوا بەخشی ژیانم تۆی.

★★★

گوڵم، گوڵی جوانیم لێ مەچەمێنەوە

چرای عومری داگیرساوم مەکوژێنەوە
تۆ نازانی زام هەوێنی چ ژانێکە
پەنام بدە، با لەزاما نەتوێمەوە.

پەنام بدە، خامە نەخشی خەیاڵم تۆی
پەنام بدە، هیوا بەخشی ژیانم تۆی.

23-9-2006
Hewler

126

مەستی

سەر. گەرمە ئەمشەو ساردە خەیاڵی
لەزیکری یاری نیشتووم لەپاڵی
دەڵێی موریدی سەنعانی شێخە
لەزیکری یاردا مەستتر دەناڵی

چاو. مەلی مەستە ناترووکێ باڵی
لەسەیری چاو و ڕوومەت و خاڵی
ئاسمانە وێڵە لە تەم, بەباران
تەمی پێش بینایی خۆی ڕادەماڵی

لێو. کۆرپەی کپە لە گڕ و گاڵی
لەناو لانکی سەر سنگی ئاڵی
شێوەی تینووێکی تووشهاتووی ئاوە
تینووی دەشکێنێ خۆش مەستە حاڵی.

127

گفتوگۆ

- کێ هێندەی تۆ، لەزمانی دڵم دەگا؟
لەئەڤین و ڕەنگ و واتای گوڵم دەگا؟
+ کێ هێندەی من، ئاوێتەتە لەم دونیایە؟
کێ بەقەد من، بۆ تۆ ئەشقی لەدڵدایە؟
★★★

- خۆشەویستم:
نییە وەك تۆ منی بوێ، ئەوم بوێ
+ خۆشەویستم:
نییە وەك تۆش خۆشی بوێم، خۆشم بوێ.

- تۆ هۆنراوەی"مانگی ڕوونی" لەئاسمانی،
ئەستێرەکان،
دەتخوێننەوە بەگۆرانی
+ تۆش هەر خۆتی و
شای جوانی ئەم گەردوونەی
هەوێنی ئەم خۆشەویستی یە بێ نموونەی

- ئەڤینی تۆ:

بەفر نییە، بەتیشكی خۆر بتوێتەوە

+ ئەڤینی تۆش:

چرا نییە، بەفووی دەمێك بكوژێتەوە.

129

★★★

ئێمە هەردووك،

دوو ڕێبوارین

هەنگاو دەنێین لەیەك ڕێگە،

دوو پەیامی دڵمان پێیە

هەگبەی حەزمان ڕەنگا و ڕەنگە

بارانین،

خاكی ووشك و

بەردەلاْنبووی یەك ئاوڕێژ دەكەین

بەهارین،

باخی كز و

زەردەلاْنبووی یەك گوڵ ڕێژ دەكەین.

Hewler-2006

130

نامەیەك بۆ وەرزێك

وەرزە کزەکەی
دوێنێم بەسەرچوو، ئەمڕۆ گۆڕاوم
تازە چرۆمە،
ئەو خونچە گوڵ نیم، کە پێت لێناوم.

16-12-2006
Hewler

131

ئێــش

لەوەتەی من
ڕێگەی ژوانی خۆم گۆڕیوە
دڵ تائێستا
ئەوەی ئێش بێ نەیبینیوە

جارێك نەبێ
سەرم چاڵی بۆ هەڵکەنیم
دڵیش بۆ ئێش تێی کەوتەوە
ئەویش شەوێك
لەباوەشی چاو ڕەشێکدا
چاو ڕەشێکم بیرکەوتەوە.

132

بۆ شیعرێ

کەنەمنووسی!

نیوە شەوێك گووتم، دەبێ .
بۆ ئەم خاڵەی لەڕووخسارتا
شیعرێ بچنم وەك گوڵ ناسك،
نەتبیستبێ لەژیانتا ..!

133

دەیان ئاواز بۆی دانەوێن
لەگەڵیــاندا ژوان ببەستی
دەیان دڵدار بینووسنەوە
لەشانامەی خۆشەویستی

بەڵام..وەك گڕ
ترسێك هات و لەپەنجەم نیشت

گووتی: نەکەی .
لەپێناوی تاکەخاڵێك
سەد نهێنی ئاشکراکەی.

2-12-2006
Hewler

134

مزگێنی

ئەو تاقانەی دڵی پێکام،
دڵ پەرستیم هەر بۆ ئەوە..!
لەهەر باوشێك خۆم ببینم،
خۆشەویستیم هەر بۆ ئەوە..!

بەلێوی ئەو، ئاوی دەم و
ماچی لێوان دەخۆمەوە!
بەماچی ئەو، جێ سووراوی
سەر ڕوومەتم دەشۆمەوە!

Hewler-2006

135

136

ناوەڕۆک

ناڵەی بەفر و پشکۆی ئاگر

کۆمەڵە شیعری

2006 ـ 2005

ڕۆڵەکانم لەبیـر مەکەن 5
دایکی ون 9
چاوم مەیلی گریان دەکـا 11
لەخۆبایـی مەبە هێنـدە 13

بۆ کـیژۆڵان 16
وەرە مـەرۆ 17
دڵێکی شکاو 19
لاپەڕەی یـاداشت 22
نالیـــن 24
سکالای دڵدارێکی ناکام 26
شێـتی 28
چەند دەمەوێ 29
خـــەم 31
دیــاری 33
قنیــات 35
لەپاشی تۆ 36
تامەزرۆیی 38
خۆشـەویستم 40
بـەدبەختی 43
پاش گوڵی سوور 44
جێگـری! 46
ڕێـم پـێبدە 47

پێـم مـەڵێن 49
دڵم مەلێـکە 51

لای ئەم و ئەو باسم بکەی 53

بەسی یە ئیتر 54

ڕەنگی ڕەش 56

بۆ خانمێکی لەخۆبایی 57

مەڵێ .. چبکەم! 58

گلەیـــی 60

گوڵی ژاکـاو 61

ئـازیـــزان 63

نێرگز 65

شیعرەکانـم 66

مەرگی یـار 68

لەناوچوون! 70

تــازە ئیتر 72

دڵنیامـە 74

سـاڵانێکە 76

خەون دیـدەی خەوانی شەو 78

خــەمــت 80

ئەو گۆرانییەی بۆ ئـاوێنەم گووت 81

بۆ ئەنــفال 84

هیـوا 86

سـەگە ڕەش 87

پێشمەرگـە 89

شەهیـد 90

چونکە کوردبووین 91

بۆ عەبدولـهادی دەڕاجـی 93

مافی مـرۆڤ 97

بەرەو ڕوون 98

ئێـمە کوردین 101

بۆ شوانەی سەید قادر 103

بەڵێـن بێ 106
خـەڵەتـاو بووم 109
هەر دەبـێ بگری! 110
بەسـەرچوون 112
بووک و زاوا 113

بۆ شۆخێکی شـار 115
پێش خاڵی تۆ 117
تۆ وابکـە 118
لەدەرگـە دان 121
شـەوێك دیارکە 124
پەنـام بـدە 125
مـەستـــی 127
گفتوگـۆ 128
نامەیـەك بۆ وەرزێـك 131
ئێـــش 132
بۆ شیعــرێ کەنەمنووســی! 133
مزگێنــی 135
نـاوەڕۆك 136

Hiwa_seid@hotmail.com